

Språkundervisning av god kvalitet for et demokratisk, sosialt sammenholdende og fredelig Europa: ECMLs ni hjørnesteiner

Europarådet har spilt en avgjørende rolle i arbeidet med å få til en positiv endring til språkutdanningen i og utenfor Europa. Formålet er utvidet fra et utelukkende fokus på moderne fremmedspråk til også å omfatte områder som flerspråklighet og kulturell og kognitiv kompetanse. Demokratisk medborgerskap og menneskerettigheter settes i sentrum for undervisning og læring idet man trekker veksler på den enkelte elevens eksisterende språkkunnskaper. Når målet er opplæring av god kvalitet for alle, fremmes språklig og kulturelt mangfold.

Selv om mange land har tatt til seg denne positive endringen, hindres utviklingen av et bredere politisk klima med økende intoleranse overfor andre mennesker, kulturer og språk, samtidig som de økonomiske ressursene er begrenset og utdanningssystemene er «kompartimentalisert». Det er fremdeles et betydelig gap mellom rådets helhetlige visjon for språkopplæring og virkelighetens verden.

ECML befinner seg i skjæringspunktet mellom politikk, forskning, lærerutdanning og praksis og er i en unik posisjon når det gjelder å hjelpe medlemsstatene med å bygge bro over dette gapet.

Medlemsstatene i ECML, eksperter og øvrige interessenter betrakter ECMLs 25-årsjubileum som en mulighet til å øke bevisstheten om den gode språkopplæringens politiske betydning og hvordan den bidrar til demokratiske, fredelige samfunn.

Med denne erklæringen lover vi å samarbeide for å sørge for at vår felles visjon om inkluderende, flerspråklig og interkulturell opplæring blir til virkelighet i medlemsstatene. Vi ønsker å rette søkelyset mot ECMLs ni hjørnesteiner, som er tett forbundet med hverandre og støtter realiseringen av dette målet.

Aktuelle utfordringer

I samfunnet generelt og på alle utdanningsnivåer svekkes støtten til opplæring i mer enn ett fremmedspråk. Det fører igjen til manglende interesse for beslektede og mindre utbredte språk, samtidig som det råder misforståelser om morsmålets stilling. Dette er bare noen av de problemstillingene som bør vies ekstra stor oppmerksomhet. Det er behov for et mer variert tilbud av språkundervisning på utdanningsinstitusjonene og for å sørge for at språkopplæringen fasiliterer integrering i skolene og i arbeidslivet. Ettersom språkutvikling er en livslang læringsprosess som også omfatter formell, ikke-formell og uformell læring, trengs det vedvarende pedagogisk og strukturell støtte, slik at elevene kan utvikle sitt potensial og delta som aktive samfunnsborgere.

ECMLs rolle

ECML anerkjenner betydningen av pedagogiske metoder som er tilpasset elevenes behov og spesifikke språkkontekster (morsmål/førstespråk, andrespråk, fremmedspråk, regionalt språk, migrasjonsspråk, fagspråk etc.). Vi setter pris på alle som arbeider i sektoren og underviser alt fra småbarn til voksne, og som bidrar til profesjonalisering ved å gi tilgang til innovative ressurser og muligheter for utvikling og endring. Vi støtter fagfolks arbeid med å svare på vår tids stadig mer komplekse utfordringer og omfavne et inkluderende, flerspråklig og interkulturelt fornuftsgrunnlag der elevenes eksisterende språkkunnskaper brukes som en ressurs.

Takket være vårt nettverk på nasjonalt og internasjonalt nivå og det sterke samarbeidet med EU-kommisjonen er ECML en drivkraft for spredning og innføring av god språkundervisning.

Mot en anbefalt politikk

Europarådet mener at tiden er moden for å utvikle en ny anbefaling som understreker den politiske betydningen av flerspråklig opplæring. Vi ønsker dette initiativet velkommen og foreslår at denne jubileumserklæringen trekkes inn i utarbeidelsen av en slik anbefaling.

ECMLs ni hjørnesteiner

Med en helhetlig visjon for språkopplæring som setter eleven i sentrum, har ECML identifisert ni hjørnesteiner – viktige aspekter ved språkopplæringen som gjenspeiler kompleksiteten i og omfanget av elevenes behov gjennom hele opplæringen. Det er nødvendig med spesialkompetanse, slik at profesjonelle språkarbeidere kan svare på disse forskjellige behovene på en god måte. Samtidig er hjørnesteinene forbundet med hverandre og interagerer med hverandre, og grensene mellom dem er ikke absolutte. De spesifikke måtene som hver hjørnestein bidrar til den helhetlige visjonen på, er beskrevet nedenfor.

Flerspråklig og interkulturell opplæring

Ved å anerkjenne at god språkopplæring er knyttet til menneskerettighetene og til sosial rettferdighet og demokratisk medborgerskap, og at det sentrale målet er å fremme den enkeltes personlige utvikling som en selvbestemmende sosial agent med rettigheter og ansvar i et pluralistisk samfunn, og ved å implementere flerspråklig og interkulturell opplæring, slik at elevene utvikler en språkkompetanse der alle språkferdigheter har sin funksjon.

Lærer- og elevkompetanse

Ved å støtte lærere og elever i utviklingen av verdier og holdninger der de viser respekt og åpenhet for det som er annerledes, ved å legge til rette for utvikling av den språklige, kommunikative, kulturelle og flerspråklige kompetansen som er nødvendig for fullt ut å kunne delta i et kulturelt mangfoldig samfunn, og ved å fremme innovativ pedagogikk som er velegnet for spesifikke opplæringskontekster.

Opplæringspråk

Ved å støtte alle elevers utvikling av kompetanse innenfor opplæringspråket eller språkene og en fagspesifikk diskurs som en avgjørende måte å sikre tilgang til god opplæring på, ved å oppmuntre skolene til en tilnærming der språkopplæringen involverer hele skolen, og ved å skape læringsmiljøer der elevene kan utvikle hele sitt kulturelle og språklige register.

Nye medier

Ved å oppmuntre profesjonelle språkarbeidere til å bruke globale opplæringsmodeller som er forbundet med hverandre, og finne innovative metoder som gjør språkinnlæringen og undervisningen mer effektiv, ved å utvikle digital kompetanse gjennom oppgavebasert, samarbeidende og erfaringsbasert pedagogikk, og ved å sørge for å benytte teknologi som bidrar til at elevene kan bli ansvarlige og kritiske mediebrukere.

Læring der innhold og språk er integrert

Ved å bidra til utviklingen av ferdigheter som selvstendig, analytisk og kritisk tenkning gjennom en plan for flerspråklig kompetanse der elevene utvikler språklige og kulturelle ferdigheter på tvers av språk og fagområder, og ved å forbedre kvaliteten ikke bare på selve språket, men også på begrepsforståelsen innenfor forskjellige emner.

Opplæring og arbeid for migranter

Ved å støtte den språklige og sosiale integreringen av migranter gjennom en toveisprosess som gir dem mulighet til å tilegne seg vertslandets språk og fasiliterer tilgangen til arbeidsmarkedet, samtidig som deres eget språk og deres egen kultur anerkjennes og respekteres, og ved å legge til rette for språktilegnelse for profesjonelle formål og arbeidsrelatert kunnskap.

Tegnspråk

Ved å anerkjenne at tegnspråk er en del av Europas felles kulturelle og språklige kapital, ved å sørge for at tegnspråkbrukere får full tilgang til samme spekter av utdanningsmuligheter og språkrike miljøer som det som tilbys for muntlige språk, og ved å tilby opplæringsmuligheter og utvikle materiell som er nyttig for tegnspråklærere.

Tidlig språklæring

Ved å fremme positive holdninger til andre språk og andre kulturer og dermed legge til rette for åpenhet og respekt for mangfold, ved å oppmuntre lærere til å gå inn for alderstilpasset kommunikativ og interaktiv pedagogikk, og ved å gi tilgang til opplæringsmoduler og støttende materiell.

Læreplaner og vurdering

Ved å forbedre selvstendig læring gjennom transparent, personlig fastsettelse av mål og bruk av formative vurderingsverktøy som European Language Portfolio, og ed å fasilitere integrering av Europarådets referanserammeverk i læreplanene og i både formative og summative vurderingsprosesser.